

POPORULUI

Apare în fie care Duminică

Cea mai veche foaie politică-poporală înființată la anul 1892 de partidul național român

Sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI

Pe un an	Lei 14.-
Pe o jumătate de an	Lei 7.-
Pe un pătrar de an	Lei 3.50
Prețul unui Exemplar	Lei -.30

Redacția și Administrația:

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 12.
(lângă poștă)

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: „Foaia Poporului”.

INSERATE

se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(strada Măcelarilor Nr. 12).Un șir petit primadață 50 bani, a doua-oraă
40 bani, a treia-oraă 30 bani.

* România și pacea cu Austria.

Nu se poate spune, că guvernul prezidat de domnul I. I. C. Brătianu nu ar fi făcut tot ce i-a stat în putință, ca se convingă Conferința de pace despre nedreptatea ce se face României prin nerespectarea tratatului dela 1916 și prin punctul cu pricina, trecut în tratatul de pace cu Austria, dar nu i-a succes. În cele din urmă domnul Brătianu s'a învoit și la aceea, ca delegații noștri dela Conferința de pace se subscrie tratatul cu Austria, dar pe lângă exprimarea nemulțumirii față de cele cuprinse în punctul d'n tratat, vătămător pentru România însă membrii Consiliului suprem, comitetul Conferinței de pace, n'a admis un astfel de mod de subscriere, cu rezerve, cu proteste.

Iată nota, pe care în privința aceasta delegația română dela Paris a adresat-o, în urma instrucțiilor primite dela București, președintelui Consiliului suprem al puterilor mari din antantă:

Domnule Președinte!

Delegația română are onoare a aduce la cunoștință conferinței de pace, că în dorința de a dovedi întreaga ei solidaritate cu aliații, e gata să iscălească cuprinsul tratatului de pace, prezentat delegațiilor austriaci, deși mai multe cereri ale României au fost înlăturate din text; nu ar putea însă iscăli articolul 60 din acest tratat, care în termenii sei de acuma jicnesc suveranitatea statului român, precum și independența lui politică și economică, cari sunt puse deadreptul în cauză. Delegația română are deci onoare de a rugă Conferința de pace, se binevoiască a admite, ca declarația de mai jos se fie considerată, ca făcând parte întregitoare din suszitul tratat:

„Delegația română, semnând tratatul de pace cu Austria, nu poate

consimți cu articolul 60 din acest tratat, relativ la minorități, la transit și la comerț”.

Primiți domnule President, etc.

În mod cuvințios voea deci delegația noastră dela Paris să vadă trecut în contractul de pace cu austriacii faptul, că pe România o doare ceva din cele cuprinse în acest contract, înse cei mari și tari nu au admis lucrul acesta, nu au permis să se dea exprimare nici unei dureri, fie ea oricât de mult simțită de toată suflarea românească.

Urmarea știm care a fost: retragerea dela conducerea treburilor țării a guvernului prezidat de domnul Brătianu, care foarte frumos a spus în scrisoarea de abdicere adresată Majestății Sale, Regelui nostru Ferdinand, că a primit puterea stând pe temeiul tratatului legat cu Antanta la 1916, care tratat astăzi nefiind respectat de Antantă, nu mai poate să rămână la putere, ci pleacă.

Despre tratatul dela 1916 știm, că în el ni-se asigură granițele la Tisa și Dunăre, deci Banatul întreg cu județul Torontal cu tot, și din Ungaria mai mult decât de fapt ni s'a dat, iar punctul cu pricina din tratatul de pace cu Austria, punctul 60, sună astfel:

„România consimte se fie trecute într'un tratat legat cu principalele puteri aliate și asociate, dispozițiile pe cari aceste puteri le vor crede necesare pentru a ocroti în România interesele locuitorilor deosebiți de majoritatea populației, prin neam, limbă și religie. România consimte de asemenea, ca să se treacă într'un tratat legat cu principalele puteri aliate și asociate dispozițiunile pe cari aceste puteri le cred de necesare pentru a ocroti libertatea tranzitului și un regim echitabil pentru comerțul celorlalte națiuni”.

E foarte natural, că bărbații de stat ai României nu pot se primească de bună o astfel de tutelă, o astfel de restrângere de drept, făcută anume numai pentru ea. Dacă domniile dela Conferința de pace voeau cu adevărat, ca majoritățile se nu mai poată apăsa minoritățile, ca acestea din urmă să fie puse sub un scut oarecare, atunci se fi binevoit a le pune pe toate sub scut, și pe cele din Anglia, și pe cele din America, unde încă sunt minorități, încă sunt popoare, cari se deosebesc prin neam, limbă și religie de populațiunea care formează majoritatea. În un astfel de caz nime n'ar fi avut nimica de spus, pentru că ar fi fost o măsură de precauțiune, de apărare luată în general. Dar a lua astfel de măsuri numai față de România și de Jugo Slavia, iar față de statele mari nu, e jignitor din cale afară pentru aceia pe cari li privește, și urmările nu puteau fi altele, decât acelea cari s'au arătat: criză de guvern în România și în Jugo-Slavia, pentru că și guvernul sârbesc a demisionat.

Și se nu creadă nime, că d-nii dela Conferința de pace se gândesc cumva la Nemții ori la Ungurii dela noi, ajunși se facă parte din România-Mare, și că pe seama lor vrea se asigure anumite drepturi naționale, pe cari de altcum adunarea noastră națională dela Alba-Iulia le-a acordat fără a aștepta sfatul sau îndemnul Conferinței de pace. Nu, nu despre ei e vorba, ci despre evreii, cari precum au avut mari sprijinitori la Conferința de pace dela Berlin d.n. 1878, așa și au și acuma apărătorii lor foarte aprigi în Conferința de pace dela Paris. Dar vorba publicistului Gustav Herve, pusă la calcâiul unui articol publicat acum de curând în chestia aceasta într'un ziar mare francez:

„S'ar fi putut găsi o formulă mai puțin ofenzătoare și mai puțin

jiğnitore pentru suveranitatea națională a României, obținând totuși egalitatea civilă și politică a evreilor, pe care guvernul român nici nu se gândește să o refuze. Punând însă astfel pe evreii români sub protecția marilor puteri și producându-se impresia, că evreii din România se recunosc ca națiune înăuntrul (în sânul) națiunii române, nu se va da oare un nou nutriment antisemitismului român?"

Ba da, și de aceea va fi bine, ca Conferința de pace se revină asupra ucru lui și să repare ceea ce a stricat. Pentru că nu e târziu, se mai poate face reparația. Prin nesubscrierea tratatului de pace, România l-a dat posibilitatea să o facă.

Criza.

În momentul în care încheiem foaia pentru a o pune sub tipar, aflăm, că cu formarea noului cabinet a fost încredințat domnul Manolescu-Râmniceanu, fost prezident la curtea de casație. La început fusese scos pe plan domnul Iuliu Maniu, prezidentul Consiliului Dirigent din Sibiu, ca omul situației și ca încredințat din partea Regelui Ferdinand cu formarea noului cabinet și dl Maniu a și avut intervederi și pertractări cu politicianii de frunte din București, dar n'a putut să ajungă la nici un rezultat mulțumitor și astfel a trebuit să decline dela sine onoarea de a fi ministrul prezident al României-Mari. Pedeca au format o opoziționalii din vechiul regat, cari nu sunt învoiți să se formeze un guvern din care să facă parte toate partidele din țară și mai ales nu sunt învoiți, ca din noul guvern să facă parte și oameni din partidul liberal de sub șefia domnului Brăteanu, iar domnul Maniu numai la un astfel de guvern s'a gândit, care să fie al țării întregi.

Răvaș politic.

Alegerile amânate.

Alegerile cari la noi, în Transilvania, Banat și ținuturile românești din Ungaria aveau să se facă pentru adunarea deputaților în 5 Octomvrie, iar pentru Senat în 10 Octomvrie, au fost amânate cu 15 zile. Amânarea lor s'a făcut din motivul, că nu pretutindenea au putut să fie făcute toate pregătirile pentru decurgerea netedă și neimpedată a alegerilor, dar poatecă și din motivul, că nu avem guvern însă, sub răspunderea căruia să se facă alegerile. Astfel deci la noi alegerile pentru adunarea deputaților se vor face în 20 Octomvrie, iar alegerile pentru Senat în 25 Octomvrie. În Gazeta Oficială numărul 55 sunt publicate instrucțiunile necesare pentru săvârșirea alegerilor și sunt date și modelele pentru diferitele acte dela alegeri, cum sunt: declarațiunile de candidatură, declarațiunile

nile candidaților etc. Candidările se pot face cu opt zile înainte de alegere, deci pentru adunarea deputaților până la 11 Octomvrie, pentru Senat până la 16 Octomvrie.

* Eșim din Budapesta?

S'a făcut propagandă în presa din București, că în urma purtării Conferinței de pace din Paris față de România, trupele noastre să fie retrase din Budapesta, și să se lase în grija Antantei să poarte ea lupta mai departe în contra bolșevicilor maghiari. Se vede, că Antanta a luat act despre această intențiune a României, pentru că precum cetim „Vitorul” din București, ziar sălător în legături intime cu cercurile guvernamentale din capitală, Consiliul suprem dela Paris și-a dat bine seamă de încercăturile ce s'ar putea naște de nou în Ungaria, dacă trupele române ar eși din Budapesta și apresiind mai cu dreptate rolul pe care l'a avut România la ocuparea capitalei ungare, și serviciile pe cari le-a adus prin aceasta Antantei și civilizației peste tot, a cerut României, ca să și prelungească ocupația, până atunci, până se va compune în Budapesta un guvern statornis, care să fie în stare să formeze o armată pentru susținerea ordinii. Adecă așa, întâi a zis Antanta României: ce cauți în Budapesta, cine ți a dat voie să intri în Budapesta? iar acum întoarce foaia și zice așa: fi bună și mai rămâi în Budapesta, nu eși din ea, până nu se va forma o armată în stare să susțină ordinea între Maghiari.

* Banatul nu se poate împărți.

Banatul e un corp întreg pentru sine, care nu poate fi împărțit, ci întreg trebuie să aparțină României, pentru că majoritatea populațiunii din Banat e română. Împărțindu-se între România și Serbia se nasc numai însurcături și absurdități ca acelea, pe cari le constatăm acumă Sârbii însăși, cari recunosc, că cu împărțirea în două a Torontalului nu sunt mulțumiți, nici Românii și nici Sârbii, și eată de ce: linia de graniță a fost trasă de comisia dela fața locului așa cum a fost ea stabilită de Consiliul suprem dela Paris. Urmarea a fost, că un sat nu departe de Zombor a fost împărțit în două, jumătate cade în zona românească, cealaltă jumătate cade în zona sârbească. Dar sunt curți și grădini ale aceluiași proprietar, cari făiate fiind în două, fac parte și din teritoriul român, și din cel sârbesc. În același sat, boltele, prăvăliile, se găsesc în partea care compete României, iar măcelăriile în partea sârbească. Culmea o formează însă faptul, că biserica sârbească și casa parohială cad pe teritoriul românesc, iar credincioșii se află pe teritoriul sârbesc, va să zică, când merg la biserică, trebuie să plece de acasă cu pașaport în regulă! Credem însă că lucrurile nu vor rămânea așa și că mai curând ori mai târziu Banatul va fi dat întreg României.

* Austria se plânge.

Cancelarul din Austria Renner, după ce a sosit acasă dela Paris, unde a sub-

scriis tratatul de pace cu Antanta, a făcut în fața reprezentanților presei următoarele declarațiuni: „Pe nedreptate ni s'au impus (în contractul de pace) sarcinile grele de războiu, Austria a purtat doară războiul în interesul maghiarilor, iar foloasele le au acuma Poloniei și Jugoslaviei, cari au avut totdeauna o politică imperialistă, purtată cu banii noștri. Și acuma lumea întreagă vrea să ne scoată pe noi vinovați pentru începerea și purtarea războiului. În urma tratatului de pace, noi am ajuns în stare de atâr-nare față de toate statele învecinate. Dacă liga popoarelor nu ne va lua sub ocrotirea sa, ne prăbușim. Alăturarea noastră (a Austriei) la Germania e considerată ca o dorință a pangermanismului, dar ea a fost și este o dorință și o năzuință a întregii populațiuni din Austria. — Va avea dreptate domnul Renner în multe privințe, însă întrebarea e aceea: atunci, când a izbucnit războiul, auzita-s'a în Austria un singur glas, care să fi spus: nu vrem războiul? Nu! Toți au strigat: trăiască războiul! Poarte acum urmările războiului toți aceia, cari l'au aprobat la timpul său!

* Wilson acasă.

Am fost dat știrea, că prezidentul statelor americane, domnul Wilson, a întreprins o călătorie prin țară sa, pentru a da explicații, în întruniri publice, de ce e fost legată pacea cu Germania așa cum s'a legat și de ce e necesară întemeierea ligii popoarelor. Știrile soșite din America ne spun că pretutindenea demnul Wilson a fost bine primit, populațiunea i-a făcut ovațiuni, iar pe unele locuri i s'au aranjat serbări splendide. Acuma domnul Wilson a sosit acasă și se va prezenta în Senat, pentru a spune și acolo, că pacea cu Germania așa e bună cum a fost legată și că liga popoarelor e o necesitate, fără de care lumea nu poate să existe în viitor. Dacă nu se întemeiază liga popoarelor, chemată să aplaneze conflictele dintre state, atunci noul războiu nu se poate înșurja. Și scopul doară acela e, ca pentru viitor să se impede orice vărsare de sânge. În liga aceasta a popoarelor apoi și America trebuie să intre, pentru că dacă rămâne izolată, perde din mână cea mai puternică armă: predominanța economică. Se crede, că senatul va accepta vederile prezidentului Wilson, iar nu ale senatorilor din opoziție, cari sunt în contra ligii popoarelor și vreau să introducă 43 de modificări în tratatul de pace cu Germania.

* Misiunea lui Clerk.

Știm, că Consiliul suprem din Paris, care ține locul Conferinței de pace, a trimis un delegat special la București, ca se pertacteze cu guvernul român și să delătore neînțelegerile cari există între Paris și București. Numele delegatului e Sir George Clerk, care a sosit în pace la București, a avut intervedere lungă cu domnul Brăteanu și cu alți politicieni de frunte, dar până acuma n'a putut isprăvi nimica, din cauza demisionării guvernului. Delegatul a fost primit și în audiență de mai multe ori,

din partea regelui Ferdinand. Așteaptă acum formarea noului guvern, ce acesta să-i dea răspuns la nota pe care a adus-o dela Paris. Nota aceasta, după ziarele din București, ar conține următoarele patru puncte: 1. Este gata România să-și retragă trupele din Ungaria? 2. Este gata România să înceteze rechizițiile? 3. Este gata România să remită comisiunii de rechiziții tot ce a rechiziționat pe baza armistițiului din Budapesta? 4) In ce condiții e dispusă România să colaboreze cu puterile din Antanta pentru menținerea ordinii în Ungaria? — Ori cum se va compune noul guvern român, credem că cu privire la punctul 2 și 3 va răspunde, că România nu a rechiziționat nimic în Ungaria, ci și-a dus numai acasă aceea ce i a fost furat de alții.

Orașul Fiume luat de Italiani.

Marelui poet italian D'Annunzio i a fost prea mult să aștepte, până va binevoi Antanta să decidă, că orașul Fiume aparține Italiei, fiindcă populațiunea orașului e italiană, — și punându-se în fruntea unei trupe, compusă din trei mii de voluntari din Italia, a intrat cu puterea în Fiume, luând în stăpânire frumosul oraș de pe malul mării adriatice. Dar n'a rămas multă vreme în Fiume, pentru că cei de acasă, dela Roma, s'au supărat rău pe el pentru această îndrăzneală, l'au desaprobat și au trimis iute la fața locului un general, care se repare greșala lui D'Annunzio. Generalul a și sosit la Fiume și a înduplecat soldații lui D'Annunzio să iasă din oraș, făcând loc earăși trupelor Antantei, cari rămân și pe mai departe păzitoare în acest oraș, până va decide odată Conferința de pace, că unde are să aparțină, la Italia, ori la Jugo-Slavia. Iar pe D'Annunzio e vorba să-l dea în judecată, fiindcă a încercat itele diplomației italiene. D'Annunzio e adevărat nu numai poet, ci și ofițer, și ca ofițer e supus disciplinei, pe care a călcat-o în picioare, făcând un lucru atât de însemnat fără ordin mai înalt.

Din Bucovina

Săptămâna trecută s'a ținut o întrunire mare la Cernăuți, participând la ea mai multe mii de țărani, preoți, învățători și alți cărturari din Bucovina. Scopul întrunirii a fost organizarea partidului democratic al unirei în fața alegerilor, cari se vor face și în Bucovina, ca la noi, pentru adunarea deputaților și senat. Deschiderea conferinței a făcut-o domnul I. C. Toma, secretar general, care a spus, că partidul se înfrunțează în cunoșterea și spre binele poporului român, fără a avea legături, nici cu partidele istorice din vechiul regat, nici cu partidele politice de mai înainte din Bucovina. E partidul poporului, creat pentru popor. Urmând constituirea partidului, s' a procedat la votare și a fost ales president domnul Nistor, ministru al Bucovinei în guvernul din București și viceprezidenți domnul Toma, secretar general și țărarul Andronicescu. Din conferință s'au trimis telegramele următoare: «Majestății Sale Regelui Ferdinand, domnului Iu-

Iu Manu, presidentul consiliului dirigent din Sibiu domnului Cugureanu, ministru al Basarabiei și domnului ministru al Bucovinei Nistor, presidentul partidului constituit.

Un comunicat.

Ziarele din Londra publică următorul comunicat al legățiunii române de acolo:

Legățiunea română din Londra dă desmințire formală svonurilor necentenit răspândite despre jafuri și devastări, ce s'ar fi făcut în Ungaria de către armata română de ocupație. Au fost deasemenea răspândite știri, după cari România s'ar gândi la o ofensivă contra Serbiei, și ar avea intențiunea se ocupe unele părți din teritoriul Banatului, cari nu i-au fost atribuite de Conferința de pace. (Torontoalul. Nota Red.) Svonurile acestea sunt absolut lipsite de temei. Singura lor țintă este, să creeze neînțelegeri între cele două țări și aliați.

Politica pretenească tradițională a României față de Serbia și faptul, că ea se gândește la stabilirea viitoarelor relațiuni politice și economice cu aceasta națiune (sârbească) arată cât de false și lipsite de înțeles sunt aceste acuzați. Deși linia de frontieră a Banatului, așa cum a fost fixată de Conferința de pace, e de natură a crea oarecare indispoziție între cele două țări, cel mai mare interes pentru ele este totuși să trăească în bună înțelegere și se colaboreze la opera de dreptate și civilizație, pentru care au luptat alătura cu aliații.

Omenia Nemților.

Se cunoaște astăzi cuprinsul unui contract secret, pe care l'a legat Germania cu Rusia încă la anul 1887, și care dovedește, că în omenia celor mari, fie particulari, ori state, nu te poți încrede. Te trădează atunci, când te asigură căți sunt prieteni. În contractul acesta legat cu Rusia, conducătorii de atunci ai împărăției germane, acum prăbușite, recunosc pe seama Rusiei dreptul câștigat asupra peninsulei balcanice, și-i recunosc îndeosebi influența hotărâtoare, precumpănitoare și îndreptățită asupra Bulgariei și asupra părții de est (răsărit) a României. Contractul acesta a fost legat între germani și ruși pe vremea, când România se afla în alianță cu Germania pe temeiul altui contract. Apoi să te încrezi în omenia Neamțului? Nemții ne-au trădat la 1887, Rușii ne-au tradat la 1916, alții ne-au tradat cu alte ocaziuni, de nenumerate ori singur Dumnezeu nu ne-a tradat niciodată ci ne-a ajutat se eșim biruitori și deasupra tuturor ticăloșilor oamenilor.

Ordin de chemare.

Consiliul Dirigent român din Sibiu chiamă la arme pe toți tinerii născuți români d'n anii 1896, 1897 și 1898, cari locuiesc pe teritoriul cercurilor de recrutare: Salonta-Mare, Oradea-Mare, Satul-Mare și Sighetul-Marmației. Vom da în numărul viitor în întregime ordinul de chemare, exprimându-ne acum dorința, ca tinerii noștri din cercurile numite de recrutare să-și facă datorința față de patrie, cum și-au făcut-o cei din celelalte cercuri, pentru că nu e vorba de vreo mobilizare nouă, ci numai de estinderea mobilizării și asupra ținuturilor cari numai mai târziu au ajuns sub ascultarea Consiliului Dirigent.

Pacea cu Bulgaria

Consiliul suprem a stabilit în ședința de Mercuri în mod definitiv condițiunile de pace cu Bulgaria, cari apoi Vineri au fost predate delegațiunii bulgare, fără nici o ceremonie, la ministerul de externe din Paris. În condițiunile de pace se prevede că Tracia trece la Grecia, fiindcă antantania s'a convins, că populațiunea din Tracia e în majoritate grecească, nu bulgară, cum afirmau Bulgarii. Se va da însă Bulgariilor este liberă la marea Egeet.

Despăgubirile de război.

În București funcționează de mult o comisiune centrală, instituită anume pentru lichidarea despăgubirilor de război. Comisiunea aceasta își va termina lucrările cam peste două săptămâni când s'op vor fi publicate instrucțiunile de cari vor trebui să se țină comisiunile ce vor fi numite pe lângă judecătorile de ocol și pe lângă tribunale. Pentru că despăgubirile de război vor fi stabilite judecătorește, dar cu concursul comisiunilor, ca organe informative.

Natural că despăgubirile, vor putea fi stabilite numai în proporția despăgubirilor de război, pe care le va stabili Conferința de pace pentru vechiul regat român, și după toate semnele suma acestor despăgubiri nu va fi mai mare de opt milioane, din care sumă se vor acoperi mai întâi, pierderile pe care le-a avut statul, și apoi vin particularii la rând. Din partea particularilor s'au cerut însă despăgubiri în suma de 25 miliarde, deci va fi greu de tot să acoperi 25 miliarde din 8 miliarde. După cum e obiceiul, au cerut despăgubiri și aceea, cari n'au avut pierderi de loc, cari mai înainte de război n'au avut nici o avere, iar acum se plâng că au pierdut în cursul războiului statele de mii pe cari le cer, dar pe cari nu le au avut. Comisiunile și judecătorile vor avea mult de cernut, lichidând numai aceea ce e dovedit că formează pierdere pentru respectivul reclamant.

Dela frați la frați.

Glăsuri de durere despre nedreptățile făcute României.

Cetim în ziarele din București, că în Anglia se țin întruniri publice, bine cercetate, la cari iau parte cetățeni și soldați și în cari se iau hotărâri de cuprinsul următor: „Intrunirea își exprimă admirația nemărginită pentru viteaza Românie, care a făcut aceea ce aliații nu au reușit să facă și crede, că a trata cu România prin ultimaturi și amenințări, este tot atât de aspru, cât și nepoliticos.“ Va se zică, s'a pus pe partea României și opinia publică din Anglia, pe lângă cea din Franța și din Italia, unde ziarele mereu scriu despre nedreptatea făcută României din partea conferinței de pace. Estă de ea, ce scrie ziarul italian „Rome“ într'un număr mai nou asupra purtării antantei față de România:

Visul unui popor valoros, dar persecutat de scarte, s'a realizat în cele din urmă: după douăzeci de veacuri Dacia lui Traian a refăcut și s'a prefăcut în România Mare.

Dela Dunăre la Carpații cei mari, dela Tisa la Nistru și Marea-Neagră, se întind, în formă semicirculară, împrejurul masivului muntos al Transilvaniei, sau Sibiului, reunite într'un Stat compact și omogen: câmpiile Munteniei, Bucovinei, Basarabiei și ale Banatului Temișanei, cari sunt cele mai fertile din lume.

Acest stat bogat în grâne, lemn, animale, fer, cărbune și petrol, plin de căderi de apă, cu terenuri canalizabile și irigabile, având norocul de a se găsi la gurile unui fluviu atât de important ca Dunărea, și de a avea un debușeu la mare, este populat astăzi de mai bine de 15 000.000 oameni muncitori, în majoritate agricultori, spornici, în stare de a se dubla într'o jumătate de veac și de a deveni una din puterile mijlocii ale Europei.

Dar câte furtuni n'au trecut și n'au zguduit acest popor tenace în păstrarea limbii și naționalității sale și pentru a-și recuceri libertatea și independența politică! Așezați de Traian pe

masivul Dăciei, pentru a apăra civilizația grecolatină a Europei orientale, vitejii pionieri români și strănepoții lor și-au realizat destinul de-alungul secolelor contra invaziunilor și turburărilor barbarilor germani, ale Sarmașilor, Mongolilor, Turcoilor etc. Rolul lor, la început militar, a devenit o misiune civilă, geografică și istorică, și încă și astăzi — nu printr'o frază retorică, ci printr'un fapt real nestacabil — România este sentinela civilizației occidentale lătină contra oricărei reacțiuni și contra oricărei primejdii.

Pe când, în cea mai mare turie a războiului mondial, Europa se outremura sub izbiturile armatelor germane, care masacraseră totul dinprejurul lor, România nu șovăi să-și pue existența în primejdie, prin credința ei într'un mare ideal. Astăzi, când bolșevismul rusogerman o amenință din două părți, ea luptă, se împotrivesc și triumfă, păs trându-și ordinea și civilizația primitivă dela părinți.

Ei anevoie a studia lupta României contra bolșevismului, spre a înțelege și admira acest ultim act al marelui tragedii. România foarte bogată prin natura sa, este astăzi săracă din punct de vedere comercial, de oarece a fost jefuită și prădată în timpul războiului, mai ales de Germani. Ea este de altfel o țară de reminiscențe feudale și de mari proprietăți, moștenire a regimurilor străine medievale, din nenorocire puțin depărtate. Primejdia, ca bolșevismul să invadeze România, era deci enormă, și ea n'a fost înlăturată decât de bunul simț și de patriotismul poporului român.

Soldații români deculți și prost echipați de antanta ingrătă, în lupta contra bolșevistilor din Rusia și Ungaria, au făcut minuni de sacrificii, de o valoare egală cu aceia a trupelor italo-franceze ale lui Napoleon, fiind susținuți numai de forța morală a idealismului lătin.

Și totuși acest popor minunat, care și-a câștigat titluri atât de mari la recunoștința Europei, n'a fost răsplătit de antanta victorioasă decât prin ignoranță, uitare, și chiar și printr'un tratament sgresiv și nedrept.

Și pe când România și-a jucat ultima carte pentru antantă, această nu-i recunoaște granițele sale geografice și istorice, promise și garantate de tratate, și discută, pentru ca să-i răpească o parte din Basarabia, din Banat și Dobrogea.

Că să aibă pace și liniște la ea, după atâtea secole, cari au răsărit pe Români în afară de granițele lor naturale, și au altoit pe trupurile lor frânturi neînsemnate de popoare străine, Românii fatocmai ca un sătean după o inundație, ar voi să curețe terenul, schimbând elementele etnice eterogene importate cu cele naționale, împrăștiate în afară de granițe. Din potrivă, antanta prin art. 60 din proiectul tratatului de pace dela Saint-Germain, caută să protejeze în România interesele minorităților etnice și religioase, amenințând să perpetueze o stare de lucruri dezastroasă pentru opera de consolidare națională.

România e dezamăgită, dar nu descurajată. Ea are nevoie de un concurs material și moral, spre a continua misiunea ei de sentinelă latină și dacă ea nu-l va obține dela antantă, îl va primi cel puțin dela latinitate care devine din ce în ce mai conștientă de importanța României și de datorii ei către ea.

Cu toată ingratitudea și deziluzia căre le-a suferit, România va triumfa, grație virtuții poporului!

Scrisori către un tată.

Dragă prietene!

Imi pare foarte bine aflând din scrisoarea D-tale, că ești sănătos, dimpreună cu întreaga familie și că te gândești foarte mult la micul Niculiță, care a împlinit vârsta de 6 ani și trebuie dat acum la școală.

Să-mi dai voie dragul meu, să-ți spun în cele următoare ceva despre însemnătatea școlii. Să nu crezi însă, că m'apuc să fac aceasta în formă de cuvântare, cum se obișnuiește la noi cam de regulă, începând cam așa: „Precum altoarea face pomul, pomu școala face pe om, om,“ ș. a.

Nu. Eu vreau să-ți arăt lucrul acesta într'alt chip, mai practic, mai convingător.

nici cei mai bătrâni oameni din sat nu-și aduceau aminte să se mai fi ivit în satul N., — era părintele Solomon, preotul satului. El era bunului păstor sufletesc de neînchipuit, cum a putut se fi cineva atât de orbit de pătimă, atât de uitat de Dumnezeu, încât se poată sevârși o astfel de fărădelege, după-ce el de treizeci de ani, de când se află ca preot în satul acesta, n'a făcut alta decât și-a îndemnat credincioșii să se supună poruncilor dumnezeiești și se nu facă nimănuț al ceea, ce nici lor nu le-ar plăcea să le facă altul.

Singura sa mângâerera aceea, că poate că ucigașul nici nu a fost din satul său, ci a fost vre-un sifrein din alt sat. N'a avut liniște însă, până nu s'a dus la fața locului, acolo unde s'a întâmplat omorul, ca se vadă cu ochii locul păcatului omenesc. Victima firește, ru mai era acolo, pentru că din ordinul stăpânirii fusese adusă în sat, dar se vedea bine locul unde a fost omorâtă. Pietrile de pe drum, pentru-că pe drum a fost omorâtă, erau pline de sânge.

O astfel de peatră, stropită cu sânge, la în mână părintele Solomon, o privește lung, apoi o bagă în buzunar și pleacă spre casă, mahnit în sufletul său din pricina răufășii oamenilor. În Dumineca următoare apoi o ia cu sine la sfânta biserică și o așează pe pistol, iar după terminarea sfintei liturghii rostește o predică frumoasă oamenilor din biserică, în legătură cu întâmplarea tristă din zilele trecute și la urmă scoate din altar peatra stropită cu sânge și le spune oamenilor următoarele:

„Vedeți voi peatra aceasta? Pe ea se vad încă urmele păcatului, urmele omorului sevârșit în comuna noastră, spre rușinea noastră a tuturor. Dacă peatra aceasta ar ști se vorbească, ar frada numai decât pe făptuitorul uitat de Dumnezeu, ori ar asculta dorința mea, ca să se lovească singură de capul aceluia, care a sevârșit fapta urfă. Dacă sângele ar putea se vorbească, ne-ar descoperi el în curând pe făcătorul de rele, pe care poate că l'ar afla aici, în acest sfânt lăcaș, aproape de altar,

FOIȘOARĂ

Peatra mărturisitoare.

În zorile zilei, când se pregăteau toți se lese la câmp, ca să-și vadă de muncă, — pentru-că era o zi de vară, — locuitorii din satul N. au fost alarmați de o știre zguduitoare: o femeie din sat a fost aflată moartă, omorâtă de cineva pe câmp, în apropierea satului. Au fost avizate numai decât autoritățile publice și s'au început cercetările cele mai minuțioase, dar de urma făptuitorului nu s'a putut da. Se presupunea, că poate se fi fost cutare, ori cutare, dar dovezi nu erau și fără dovezi nu poate fi tras nime la răspundere pentru o faptă pe care poate că nici nu a sevârșit-o.

Cel mai îndurerat și mai neplăcut afins de aceasta întâmplare, căreia asemenea

Îți mai aduci aminte de timpul îndelungat, petrecut la front? Vezi acolo ne am dat cu toții seama de însemnătatea școlii. Cât îi părea de rău bietului Gheorghe Slăbu din Broșteni, că nu știe carte și că trebuie să se roage tot de Dta, să i scrie câte una acasă la blata malcă-să cea bătrână. Iar când îi venia vreo epistolă de acasă, scrisă de jidanul din sat, care se lăuda că știe mai multă carte decât popa și învățătorul, dar făcea cartea numai pentru câteva ouă, mi o da mie să i-o citesc, fiindcă era scrisă cu ortografia ungurească și Dta n'o putea sloveni cum se cade, pentru că jidanul scrie astfel: «Vecsinye György, sze stylly gyilla mlye, ke mama ta estye szinatosze» s. a.

Dar de Ioan Oltean din Mercurea îți mai aduci aminte cum scria acasă: »Să faci ce-i putea și se dal copilul la școală, eă de nu, să nu m'astepti când via acasă!»

Mai știți cum i-se umpleau lui Petru Coasta ochii de lacrimi, când primea câte o scrisoare făcută de Ionel a lui și cum săvârta hârtia, pe care umblaseră mâinile micuțului său bălat? Mai îți apoi minte, cum a strâns tot «fusulașu» de tatun de pe 6 luni, de-și umpluse ranța, ca să-l ducă acasă «învățătorului săracu», că prin țară nu se căpăta tutun, într-o vreme de loc.

Iată că noi în de noi acolo, departe, ni-am știut da seamă despre însemnătatea cea mare a școlii.

Dar să revin la scop. Vreau, ca să-ți arăt unele îndatoriri, ce le vei avea față de micul Niculiță, care acum pășeste pentru prim dată pragul școlii.

Înainte de toate, vei avea îndatorirea să-ți seamă, ca Niculiță să nu lipsească nici când dela școală, — afară de cazal, când ar fi bolnav, sau când vreo altă ne norocire ar fi dat peste familie, de cealaltă să vă ferească Dzeul Absențele școlariilor, mai ales ale celor începători, se răbună amar, încă în anul întâi de școală. Iată cum! Eu seamăn mintea elevului cu o clădire mare, pomposă, la care învățătorul pentru ca s'o dea gata — lucră 6 ani de zile. La această clădire măestră se începe, ca la toate celelalte clădiri — cu curățirea terenului, cu măsurarea și săparea fundamentului, apoi cu zidirea — peatră pe peatră — traică, ca astfel mai târziu casa să fie cât se poate mai tare, cât se poate mai

mândră, cât se poate mai desfătăcare și atrăgătoare pentru ochiul, care o privește.

Mulți dintre oameni cad în greșala, că presupun, că copiii începători și-așa nu învață nimica până „cătră Crăciun“ căci numai cam pe stunchi li se dă cartea în mână, deci cercetarea regulată a școlii din partea lor, zic ei — nu e ch'ar de lipsă în acest timp.

Cred că ești de aceeași părere cu mine, când zic, că acești oameni greșesc foarte mult.

Curățirea terenului sau desbărarea școlarului de unele obiceiuri și datul rele cum și obicinuirea lui ca viața școlară, apoi săparea fundamentului, sau desprinderea școlarului de elementele (părțile) scris-cititului ș. a. sunt tot atâtea lucruri, dela care copilul începător nu poate lipsi.

În scrisoarea următoare voi continua și îți voi desvălui și alte lucruri despre școală.

V. Zdrenghea.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25.

Comandamentul Trupelor din Transilvania ordonează, că

1) Vor fi considerați ca vinovați toți aceia, cari fără rea credință prin localuri publice, în gări, trenuri, în restaurațiuni, pe străzi, vor vorbi sau vor discuta în ori ce chip știri, fie adevărate, fie închipuite sau își vor da părerile despre operațiunile de războiu, sau despre situație și mișcarea trupelor, precum și ceice vor critica porunciile date de autoritățile militare sau ori ce alte măsuri cu privire la armata română.

2) Ceice să vor face vinovați de una dintre porunciile de mai sus, să vor pedepsi de judecatori militari cu închisoare până la un an și amendă până la 2 mii de Lei.

Când însă faptele de mai sus, să vor săvârși cu gând de spionaj sau trădare, pedepsele vor fi cu mult mai aspre, după legile de războiu.

Memoriile contelui Czernin.

Fostul ministru de externe al prăbușitei monarhii Austro-Ungare, contele Otocar Czernin, s'a pus să-și publice într'un ziar din Viena memoriile (aducerile aminte) de pe vremea, când el conducea politica externă a monarhiei, care a fost și nu mai este, a Austro-Ungariei. Contele Czernin recunoaște, că nici Franța, nici Anglia n'a voit războiul. Va se zice, alții l'au voit și l'au căutat: nemții și ungurii. Recunoaște, că violarea Belgiei de către Germani a fost cea mai mare greșală a conducerii războiului din partea germană. Spune apoi, că Moștenitorul de Tron al Germaniei a fost pentru pace, nu pentru războiu, dar împăratul Wilhelm era prins prea tare în mrejele militarilor înalți, cari voeau războiul cu ori ce preț. Contele Czernin vorbește amănunțit în memoriile sale și despre tratativele de pace separată, începute de el la 1917. Spune că Țara Nicolae II. era foarte mult aplecat se lege pace separată, (tratându-și aliații), mai ales după ce planul păcii separate se comunicase și prezidentului Wilson din Statele Unite americane, dar pacea nu a putut fi legată din pricina Nemților, cari au cerat dela ruși provinciile Estonia și Livonia. Astfel pacea separată a căzut în baltă, pentru-că în curând a izbucnit revoluția în Rusia și legăturile cu Țara și cu oamenii sei au fost întrerupte. Un lucru nu l' spunea contele Czernin, anume, dacă e adevărat, că pacea aceasta separată, ce era să se lege cu Rusia era plănuită astfel, ca România, vechiul regat, să se împartă în două și Moldova se treacă la Rusia, Muntenia la Ungaria? Și încă ceva nu ne spune contele Czernin. Cum s'a făcut, că înainte de pace el accentua mereu, că voește pace fără anexiuni și fără despăgubiri, iar când a ajuns România în situația tristă de a fi silită să lege pace cu el, i-a luat și din teritor și apoi și despăgubiri destule, în vite, cereale, locomotive, vagoane etc? Să sperăm, că contele Czernin va da lămuriri opiniei publice din lume și asupra acestor lucruri.

aproape de mine. Dar nici peatra, nici sângele nu știu și nu pot vorbi. Mărturie fac însă în contra păcătosului, în contra vinovatului, alăt peatra, cât și sângele uscat de pe ea. Și pe păcătosul, dacă cumva e aici între voi, sunt sigur că încep să-l tortureze muștrările conștiinței. Dar el nu are, decât să se anunșe și numai decât îi se ușurează inima. Pentru-că păcatul mărturisit, e pe jumătate ispășit și iertat. Da, ucigașule, dacă ești aici, între noi, mărturisește-ți fapta, pentru a nu-ți îngreuna și mai mult sufletul. Ce folos vei avea din aceea, dacă o vreme oare-care îți mai ascunzi crima? Crezi tu, că nu te-a văzut nime? N'a fost nime de față atunci când ai sevârșit neomenasca ta faptă? Nime? Nici Dumnezeu, Atotștiutorul și Atotvăzătorul, pentru care și noaptea e zi vederoasă și care vede și în sufletul tău?

Ce crezi tu, nenorocitul, că de aci încolo vei mai avea liniște, sufletescă la munca pe care o sevârșești, vei putea mânca liniștit, vei putea dormi liniștit? Nu,

te va părăsi voea de muncă, te va părăsi somnul și chipul celei omorâte de tine te va urmări ziua și noaptea pretutindenea și te va amenința cu pedeapsa meritată, trimisă asupra ta de cel de sus. Când vei trece pe lângă locul unde a'i sevârșit fapta, te vei cutremura în infernul tău, pentru că vei vedea nefericita ta victimă cu mâinile ridicate spre ceriu, cerând dela Cel de sus pedeapsă și răzbunare. Vei putea tu suporta aceste torturi sufletești? Gândește-te bine și mărturisește-ți fapta, spre liniștea celor nevinovați, spre liniștea noastră, a tuturor! Pentru-că recunoscându-ți fapta, pedeapsa îți va fi mai mică, iar sufletul tău va putea mai ușor se fie curățit de păcat. Știm doară, că Cristos de pe cruce a strigat, gândindu se la ucigașii săi: »Doamne, iartă-le lor, că nu știu ce fac».

Și acum, — a încheiat părintele Solomon, — se ia fiecare dintre voi peatra aceasta în mână și cu fața spre sfântul altar se spună cuvintele pe cari le rostesc eu acum: »Nevinovat sunt de acest sânge».

Rând pe rând au venit oamenii, au luat în mână peatra și au rostit cuvintele spuse de preot, iar mai pe urmă a venit unul, care abia mai putea sta pe picioare de zdrobit ce era. Cu fața palidă, cu mâna tremurătoare a voit se iee și el peatra din mâna preotului, dar n'a putut. Mâna i-a căzut în jos.

— »De ce se mai tăgăduesc părinte. zise el în sfârșit, cu ochii scâldași în lacrimi. Eu sunt păcătosul, eu sunt vinovatul, eu sunt ucigașul. Roagă-te, și rugați-vă toți din sat pentru mine!»

Era însuși bărbatul femeii omorâte!

Vorbe înțelepte.

Cu voință tare omul poate totdeauna se face aceea, ce e dator se face, și când zice cineva: nu pot, înseamnă atâtea, cât nu vreau. Scăderea cea mare a celor mai mulți oameni e aceea, că nu au voință, deși voința învinge toate greutățile.

Îmbunătățirea stării economice.

— Cereri îndreptățite. —

Consiliul Dirigent din Sibiu i-s'a trimis în 3 Septembrie din Brașov următoarea adresă:

Onorat Consiliu Dirigent!

Comitetul „Sindicatului comercial și industrial român din Brașov” aflându-se în gredința sa din 27 oct. asupra scumpetii, care a ajuns insuportabilă, a hotărât să intervină la Onor. C. D. rugându-l să ia cât mai urgent măsurile necesare pentru a înălțura cauzele, cari scumpesc viața atât de mult, încât în unele orașe ale Ardealului viața a ajuns mai scumpă decât la București.

Măsurile principale ar fi:

1. Înălțurarea ori căror măsuri prohibitive pentru import și export.

Multele greutăți și șicane, ce se fac comercianților atât la Resortul de Comerț din Sibiu cât nu mai puțin la București, sunt cauza principală a scumpetii, căci experiența din alte țări și dela noi a dovedit, că cu cât sunt mai multe și mai complicate măsurile de intervenție a guvernului, cu atât se scumpesc mai mult articolele de prima necesitate. Singura măsură eficace este, a se lăsa loc liber concurenței.

2. Să se ia măsuri pentru controlarea conștientoasă a pieței, stabilindu-se câștigul legal după factura autentică.

Pe piața noastră s'a produs o debandă din cauză, că mulți comercianți străini și improvizați speculează fără nici un scrupul marfa. Un control amănunțit bazat pe facturi controlate de forurile competente din crașul unde se contractează cumpărarea (Camera de comerț etc.) ar produce o înfrânare a speculei.

3. Expatrierea cât mai neîntârziată a tuturor indivizilor, cari își au ublesința în alte părți și au venit la Brașov după anul 1914, ar fi o măsură, care ar contribui foarte mult la înălțurarea traiului. Dintre acești străini cei mai mulți sunt comercianți improvizați, cari având mijloace bănești mari și prin răsăd lor întinse legături comerciale, contribuiesc foarte mult la dezvoltarea unor specule exorbitante.

Având în vedere indulgența cunoscută a poliției de aici, ne dărim să punem la dispoziție din sânul Sindicatului oameni de încredere, cari să vegheze la executarea întocmai a ordinelor de expatriere.

4. Rugăm să se ia de urgență măsuri pentru ca C. F. R. să lucreze într'un mod mai demn și mai favorabil publicului mare, stărpind cu cea mai aspră rigoare obiceiurile de miță, cari au luat proporții rușinoase și să acorde vagoanele în ordinea anunțării scrisorilor de transport.

5. Ar fi de dorit, ca cel puțin pentru elementul românesc formalitățile dela fosta graniță din Carpați să se ștergă, fiindcă multe zile pierdute și cheltuielile avute cu scoaterea pe mijloacele contribuiesc și ele la scumpirea traiului.

6. Aflând dela diferiți membri ai Sindicatului nostru, că la Resortul de comerț din Sibiu elementele străine sunt preferite — nu știm din ce cauză! — cu onoare vă rugăm să ordonați aceluși Resort să ia în considerare, că elementul românesc este acela, care s'a expus și se expune mai mult pentru România-Mare și prin urmare merită nu numai un tratament egal, ci o bunăvoință deosebită.

În urma prigonirilor politice elementul românesc a răbit economicizat. Va trebui să se împărțeașcă chiar de un regim protector pentru a putea duce lupta cu concurența străină.

Rugăm Onor. Consiliu Dirigent să ia în considerare starea sufletească agitată a mulțimii chinată de specula susamintită și se la cele mai urgente măsuri pentru sanarea stării grave în care ne aflăm, căci la caz contrar mulțimea va trebui să recurgă la mijloacele întrebunțate în alte țări (Franța, Italia și Regatul-vechlu cu Liga Consumatorilor etc.)

Dat din gredința „Sindicatului comercial și industrial român din Brașov” ținută la 30 August 1919.

Dr. Aurel Dobrescu, Ștefan Belindescu,
președ. sindicatului, secret. sindicatului

Notă: Ziarele sunt rugate să reproducă aceasta adresă.

Informațiuni

Dela curtea regală. Malestatea Sr. Regina noastră Maria, a plecat din București cu automobilul și cu scrișă, prin Transilvania la Bicsz, unde va rămânea opt zile. După întoarcere e vorba, că Malestatea Sa va pleca, împreună cu Prințesa Elisabeta, la Italia.

† Generalul Robescu, fost multă vreme mareșal al curții Principelui moștenitor de tron, a reposat în București și a fost înmormântat simplu și fără onoruri militare, așa cum i a fost dorința. Malestatea Sa Regele Ferdinand, a trimis o frumoasă coroană de flori pentru a fi depusă pe sicriul fostului Său mareșal, iar la înmormântare a fost reprezentat prin actualul mareșal al curții și prin un sghietant regal. Actul înmormântării l'a săvârșit arhierul Meletie.

Ahierul nou în Argeș. Preasfinția Sa, Arhierul Eugenie Humulescu-Piteșteanul a fost numit locțiitor de episcop canonic și legal al episcopiei Argeș, în locul Preasfinției Sale, Arhierului Bartolomeu Stănescu-Băcăuanul, care s'a retras din aceasta demnitate.

Numire. Domnul Augustin Paul, fost redactor la „Gazeta Transilvaniei”, apoi secretar la consulatul român dela Budapesta, înainte de război, iar în armă viceconsul, a fost numit consilier al Transilvaniei pe lângă ministerul de Industrie și comerț din București.

Zahăr în Brăila. Ministrul de comerț din București a cumpărat prin banca Marmorosch et Blanc o cantitate mai mare de zahăr, care a și sosit prin Sulina la Brăila, de unde va fi împărțit astfel: Bucovina capătă 25 vagoane, Transilvania 180 vagoane, Basarabia 75 vagoane, ministerul de război pentru armată, 100 vagoane, iar 200 vagoane rămân pentru poporațianea din vechiul regat. Zahărul a fost cumpărat foarte avantajos, astfel că în consumație vine kilogramul la 5—6 lei (10—12 coroane).

Situația economică în Dobrogea. E foarte îngrijitoare situația economică a populației din Dobrogea și se cer grabnice măsuri de îndreptare din partea autorităților publice. În cursul războiului gospodăriile au fost distruse în Dobrogea de tot, așa, că refugiații întorcându-se acuma earăși la vetrele lor, n'au unde să lucaieșcă. N'au

apoi vite, n'au unelte, n'au alimente, nu au haină. E de datorita celor dela conducere, să iee urgente măsuri de îndreptare a acestei dureroase stări de lucruri, creștă de bună noapți vecini bulgari.

Imprumutul orașului Chișinău. Orașul Chișinău din Basarabia a fost autorizat să facă un împrumut de șase milioane lei, din care va achita avansul de 500.000 luat în mod provizoriu dela ministerul finanțelor din București, iar restul se va folosi pentru acoperirea diferitelor cheltuieli, cerute de organizarea serviciului pentru gospodăria orașului. Imprumutul se va contracta, ori cu casa de depuneri și consemnațiuni, ori cu casa creditului județean și comunal din București, eventual și cu o altă casă de bancă, recunoscută de stat.

Noul mers al trenurilor. Cu începere dela 1 Octombrie vor mai pleca din București, pe lângă trenurile ce circulează acuma, încă următoarele trenuri: Un tren de persoane, la orele 6 dimineața, spre Predeal, Brașov, Copșa-Mică, Teiuș, Cluj, Oradea-Mare. Un tren expres (Simplon) la orele 7 și un șert, spre Predeal, Brașov, Copșa-Mică, Triest, Paris. Un tren accelerat la ora 1 și jumătate, spre Predeal, Brașov, Cluj, Oradea-Mare și un tren de persoane, la orele 5 d. a. spre Predeal, Brașov, Cluj, Oradea-Mare. Din București spre Orșova, Lugoj, Timișoara, încă pleacă un tren expres la orele 7 și jumătate dimineața, un tren de persoane la 8 dimineața și alt tren de persoane la 12 ore noaptea.

Firme românești. Nu în Sibiu cumva, unde nime nu se gândește la așa ceva, ci în Oradea Mare, a fost dat ordin strict din partea comandamentului de trupe, ca cât mult până la 1 Octombrie toate firmele prăvăliilor să fie scrise în românește și în ungurește, ori dacă le convine respectivilor, numai în românește. Firme însă numai ungurești, după 1 Octombrie, la nici un caz nu vor mai fi sulerite. Firește, în Oradea-Mare, nu cumva în Sibiu.

Seară de adio. În Cernăuți s'a aranjat o seară de despărțire în onoarea profesorului universitar Dr. Sextil Pașcariu, care părăsește Bucovina de tot și vine la Cluj, unde a fost numit profesor universitar. S'au ținut discursuri și s'au sosit la iveală meritele distinșului profesor, câștigate pe terenul cultural și național în Bucovina și i s'a dedit sporul în munca pe care are să o desvoințe în viitor în Cluj. Fie la noi bineveni!

Resortul Instrucției publice a admis în folosința școalelor primare următoarele manuale, compuse de Iuliu Vuia, cari se pot procura dela Librăria diecezană din Arad. 1. Atcedar ilustrat Ed. XII. sub Nr. 9123/1919. 2. Carte de citire cl. II. Nr. 1919/1919. 3. Carte de citire cl. III. Ed. VI. Nr. 347/1919. 4. Carte de citire cl. IV. Ed. VI. sub Nr. 9124/1919. 5. Carte de citire cl. V. și VI. Ed. IV. sub Nr. 247/1919. 6. Curs practic de aritmetică pentru cl. II, III. și IV. Ed. X. sub Nr. 11457/1919. 7. Curs practic de aritmetică și Geometrie pentru cl. II. și VI. Ed. IX. sub Nr. 11457/1919. 8. Curs practic de Istoria naturală Ed. II. sub Nr. 11459/1919. 9. Curs practic de Fizică și Chimie Ed. V. sub Nr. 11457/1919. 10. Curs practic de Economia națională Ed. II. sub Nr. 4527/1919.

Tipograful din Italia s'au fost pus în grevă, din care pricină în curs de 57 de zile nu au apărut ziarul în Italia. Acum înce-

Culegătorii tipografi s'au apucat earăși de munca lor cea migăloasă și zirele apar regulat în Italia.

Cine a greșit? Ziarul »Banatul« din Timișoara ne spune, că prefectul l'a pedepsit cu 1000 coroane amendă, fiindcă nu a fost supus cenzurii. Dar redacția mai comunică cumcă numărul cu pricina a fost trimis cenzurii la orele 11 dimineața, de unde a sosit îndărăt numai la 6 ore seara, iar în mașina de tipar foaia a trebuit să fie băgată la orele 3. Regula așa era sub Unguri, că dacă în curs de două ore dela prezentarea foii la cenzură nu se pronunța cenzura asupra cuprinsului foii, putea să se tipărească foaia. Așa știm, că regula aceasta n'a fost schimbată. Atunci cine a greșit? Redacția »Banatului«, cenzorul, ori prefectul?

Controlarea ziarelor. În camera italiană au înaintat socialistii o propunere, de înțelesul, ca ziarele se fie obligate să publice tabloul despre starea financiară. Ei zic așa, că presa e o instituțiune de interes public, prin urmare publica are dreptul se ceară, ca să i se facă ca puțință cunoșterea situației financiare a ziarului. Credem că altul e scopul: să se știe apriat, cari ziare primesc subvenții și dela cine? Și din acest punct de vedere n'ar strica o controlă a presei de prelatitudine.

Judecarea împăratului Wilhelm. Consiliul suprem de războiu al Antantei, compus anume pentru judecarea împăratului Wilhelm al Germaniei, a întreprins pașii de lipsă la guvernul din Olanda, țara pe teritoriul căreia se află acum împăratul Wilhelm, ca să-l estradeze pentru a fi judecat. Se crede, că Olanda va împlini cererea Consiliului suprem de războiu, în care caz domnul Wilhelm, fostul împărat german, va fi dus la Londra, capitala Angliei, unde se va ține pertractarea și l'se va croi sentința.

Procesul lui Apáthi. Curtea supremă marțială, la care a ajuns procesul profesorului dela universitatea din Cluj Apáthi avea să se apuce de revizuirea acestui proces, încă săptămâna trecută, dar din motival că unele acte de întregire au sosit mai târziu la București și n'au putut să fie studiate,

pertractarea procesului a fost amânată până la 4 Noemvrie.

Cristiania în flacări. Vine știră, că în Cristiania a izbucnit un incendiu (foc) puternic, ca și care nu s'a mai pomenit în istoria acestui frumos și înfloritor oraș, capitala Norvegiei. Focul a luat naștere într'o fabrică de mașini, întinzându-se apoi cu o luptă fulgerătoare asupra magazinelor și depozitelor de lemne din împrejurime. Intervenirea pompierilor a ramas fără efect față de marea de flăcări, care creștea într'una. Halăle de carne ale orașului au ars de tot. Asemenia și abatorurile. Multime de clădiri particulare au căzut apoi pradă flăcărilor și știrile venite din Cristiania spun, că nici nu este chip de a putea fi stins focul, care se întinde mereu, și astfel mărimea stricăciunilor pe cari le va face nici nu se poate prevedea.

Sârbiile nu fură! Biroul presei din Jugo-Slavia desmintă știria, publicată de ziare, că trenul repede Simplon ar fi fost jefuit pe teritoriu sârbesc. Deodată cu desmintirea venisă și ire despre o nouă jefuire a trenului Simplon de către sârbi. Cu toate acestea, suntem aplecați să credem desmintirii date de biroul presei din Jugo-Slavia, pentru că știna doară cum s'au purtat Sârbiile în Banat, și mai ales când au eșit din Banat!

Sate noi în Franța. Două femei foarte avute din America, miliardare amândouă, s'au angajat să reclădească de nou două sate din cele pustite de tot de germani în Franța și fiscare din ele caută să întrecă pe cealaltă în cheltuieli, așa, ca satul ei să fie mai frumos decât al celeilalte. Mil de lucrători a adus fiscare din ele la față lucrului, cari s'au apucat cu nădejde de lucru, și fiecare își are inginerii ei, cari fac planurile pentru zidiri și supraveghiază lucrările. Se fac case noue, cu toate cele necesare unei gospodării mici dela sate, se croesc străde noue, se sapă fântâni, se plantează pomi roșitori, iar până la terminarea lucrărilor, oamenii sunt așezați în băraclă, la mîrginea satului. De alimentarea oamenilor se îngrijesc americancele, cari aduc cu automobilele tot ce e necesar pe seama populațiunii, care privește la ele ca la niște ființe din altă lume, ca la niște sfinte!

Furt descoperit. Locuitorul Dumitru Radu din Loman (jud. Sibiu) i-s'a furat mai în primăvară un cutăr cu 40.000 coroane în hârtie și 10 kg. bani de argint. Furtul a fost comis cu atâta istețime, încât toate încercările primăriei, de a descoperi pe vinovat, au rămas fără rezultat. Atunci a luat afacerea în mână comandantul secției de gendarmi din Săsciori, dl plutonier Ștefan Muntean. Urmărirea a durat mai bine de o lună și jumătate. S'a făcut cu cea mai mare sîrguință, până-când o umbră de bănușală a căzut asupra fetel Savata Ilie, tot din Loman. Ea însă nu se da învinușă cu una cu două, Iscușința sergentului gendarm Dumitru Șantru a adus-o însă până într'atâta, că a destăinuit totul spunând, că ea e cea vinevată, ea a furat banii. A fost dată pe mâna judecătoriei. Z.

O minune. Măsarul Iosif Németh din Cherdôșo-helu a volt se crepe un lemn gros, adus din pădure, pentru trebuințele meseriei sale. A dat cu săcurea de mai multe ori în trunchiul lemnului, dar lemnul nu voeasă cedăze deloc săcurei și să se spargă. Însă deodată s'a desfăcut în două, fără a mai fi fost lovit de săcure. Și acum minune mare. În lăuntru lemnului, desfăcut în două s'a văzut bine crucea pe care a fost roșignit Iesus Christos. A alergat lumea din vecinătate se vadă minunea aceasta din curtea măsarului Iosif Németh și unii credeau că vadă chiar și urmele cutelor cu cari a fost pironit pe cruce Mântuitorul lumii, iar alții vedeau și stropi de sânge pe cruce. Istățul de măsar a pus taxă pentru cel-ce vrean se vadă minunea, câte o coroană de cap și acuma stă la poartă și facassează la bani, pentru-că lumea curioasă vine din toate părțile se vadă minunea, despre care scriem și noi aceste știri după o foale ungherească din Cluj, »Eilenzék«.

Posta redacțiunii. Domnil cari ne trimt corespondențe și material pentru foale sunt rugați se scrie numai pe o față de hârtie și cu cerneală, nu cu creion.

Redactor responsabil: Nicolae Bratu
Editura și tiparul: »Tipografia Poporului«
Cenzurat de: Bratu.

Publicare.

Comuna Brad extindează în 5 Octomvrie a. c. p. m. la 1 oră dreptul de pășunat pe iarnă 1919-20 (pentru oi). Arănda trebuie să se plătească imediat după licitație.

Iar tot în 5 Octomvrie a. c. p. m. la 3 oră se dă și dreptul de vânat pe anii 1920-1925 în arănda. Prețul de strigare 131 cor.

Condițiunile mai detaliate să pot vedea la primăria, însă plus-oferte nu să vor lus în considerare.

Brad, la 14 Septemvrie 1919
Primăria Comunală.

De vânzare

2 porci de 10 luni, sunt de vânzare. Se pot vedea în Lector-găsc Nr. 8, Fabrica de spirit.

Caut părinții mei.

Dumitru N Ghindea din Ucea-superioară Nr. 31, jud. Făgăraș. Sunt de 13 ani în America, cu fratele meu Nicolae, am scris de multe ori și n'am primit nici o știre de acasă.

Pe această cale rog acum pe ori cine a înștiința pe părinții mei de a mi scrie.

Ioan Ghindea Box 332.
Martins Ferry, Ohio U. S. A.
America.

No. 1804/919

Publicațiune.

Orașul Ocna-Sibiului a decis facerea mai multor fântâni pe hotar, pentru adăparea vitelor și anume cu conducte și din ciment.

Măsurile și pricepătorii doritori, de a întreprinde lucrările sunt poștiți a se însușia cât mai curând la primăria orașului.

Ocna Sibiului, la 21 Sept. 1919.
Primăria Comunală.

A nagyszabeni törvényesék.

P. 959/1919 szám.

Hirdetmény.

A nagyszabeni törvényesék közliré tesz, hogy Suha Nicolae felekt lakos részéről az 1911 L. t. c. 733 §-ának 3 pontja alapján előterjesztett kérelem folytán az állítólag eltűnt és a valószínűsített adatok szerint Lengyelországba 1915 augusztus 15-én hősi halált halt, Suha George volt felekt lakos holtaknyilváltása iránt az eljárás a mai napon megindította és az eltűnt részére ügygondnokul dr. Mátyás Lázár ügyvéd nagyszabeni lakost rendelte ki.

Felhívja a kir. törvényesék az eltűntet és mindazokat, akiknek az eltűnt életbenléte tudomásuk van, hogy a bíróságot vagy az ügygondnokot az eltűnt életbenléte értesíték, egyeztetés közötök szakszabes adatokat, a

melyekből az eltűntnek életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság az eltűntet a jelen hirdetménynek a »Gazetta« oficiálá, Foala Poporului és Renasterea« ba a tő-téni »gyezri« beiktatását követő naptól számított hat hó letelt után bíróság holtak fogja nyilvánítani.

Nagyszabon 1919 évi június hó 25 napján.

Dr Müller Károly ak. tszéki bíró.

A kiadmány hitelsőli:
P. Hoeh,
kiadó.

Un băiat

pricepu și cu creștere bună, în etate de 14 ani, se primește să învețe tipografia. A se adresa în tipografia »Foala Poporului« în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 12.

Aviz.

In atențunea elevilor cursului de Surori de ocrotire, Cluj. Afară de obiectele smintite în publicațiunea trecută fiecare elevă va aduce și un lavoar (lighian).

Biroaul Central
al Surorilor de Ocrotire.

Se caută

o calfă de morar sau chiar morar învățat, la moara din Sadu. Adresa: George Matei, morar și arândaș în Sadu poșta Cisnădie, județul Sibiu.

Se caută

George Negrea, caporal la Regimentul 24 de honvezi, Compania 2. In 26 August 1914 a dispărut. Eu au cercetat în tot felul să află ceva. Voi fi recunoscătoare acelei persoane care îmi va putea da vre-o știre la Paraschiwa Negrea soția lui în Herman, Strada Gării No. 936 jud. Brașov.

Concurs.

Ministerul de Instrucțiune și Culte București, prin adresa la No. 62 a făcut cunoscut societății Ocrotirea Orfanilor de războiu sect. Sibiu, că a luat hotărârea să repartizeze în școlile de economie casnică, 50 orfani.

In urma acestuia, comitetul județean Sibiu provoacă pe mamele și tutorii orfanilor ași înainta cererile cu următoarele certificate:

1. Certificat că are cursul primar, complet terminat. 2. Certificat că are vârsta aproape de 14 ani. 3. Certificat că sunt sănătoși și fără defecte corporale. 4. 85 albă haine, încălțăminte, rufărie pentru corp, cel puțin 3 schimburi și necesarele pentru pat. De preferat sunt orfani de ambii părinți. Pot fi în asemenea cazuri chiar frați și surori.

In interesul orfanilor, rugăm să se trimită cât mai în grabă cererile, la adresa dnei Letitia Dr. Bologa, Str. Șaguna Nr. 6.

Comitetul județean Sibiu al Societății pentru ocrotirea orfanilor din războiu.
Nr. 750/1919.

AND. RIEGER

Prima fabrică ardeleană de mașini agricole, turnătorie de fier, Sibiu.

Pentru sezonul de toamnă, am fabricat o mare cantitate de :

Teascuri de vin _____

Mori de struguri _____

Mașini de desfăcut cucuruz _____

Mașini de tăiat paie _____

Mașini de tăiat napi _____

executate solid ; recomand procurare timpurie.

Depozit de Calcium Carbit.

La Depositul Mașinelor dela

Reuniunea Economică Săsească Ardeleană

SIBIU, Strada Sărei Nr. 22

se află de vânzare în deposit cu preț convenabil:

Toate felurile de pluguri, grape de fier, mașini de sămănat, mașini de cosit iarba, greble de fân, mașini de tăiat napi, și alte mașini și unelte economice de felul acesta. Mai departe hârlețe de fier, lopeți, potcoave, sârmă pentru legat fân, cingătoare de spargă, etc., etc. Fiecare agricultor înainte de a cumpăra să meargă să vadă lucrurile acolo.

Roate de tois pe ales.

Primul Magazin Românesc

*** în SIBIU ***

de **pelărie și Opinel**,
precum și **încălțăminte**
.. bună numai la firma ..

GEORGE LIMPEDE

Piața Brânzei Nr. 9

așteptând sprijinul nu cu vorba ci cu cumpărarea să părăsim comerțul românesc, fiecare client știe, că precum în trecut cu o păreche de încălțăminte a făcut 500.000 de pași, nici acum nu va umbla mai puțin. Datorința fiecărui Român adevărat este să facă o probă de cumpărare și precum va fi servit, așa să sprijinească firma de mai sus.

„MERCUR“

Bancă și întreprindere gen. de Comerț
SIBIU, Strada Cisnădiei No. 49.

Casa de schimb

**cumpără și vinde
efecte publice la
cursul zilei. Pro-
vincia prin corespon-
dență telegrafică.**

Adresa teleg.: Mercurbank Sibiu.

„ARDELEANA“

instituit de credit și economii societate pe
acții în ORĂȘTIE.

Direcțiunea băncii „ARDELEANA“ în Orăștie, județul Hunedoara, vinde următoarele obiecte:

Un castel cu etaj, sfătător din 20 camere în mijlocul unei grădini de cca 14 jugăre plantat cu pomi. Prin grădina Castelului curge canalul unei mori, din care se poate uda toată grădina, care se poate transforma și pentru legumărit. Castlului e așezat în fața soarelui și ușor se poate întocmi chiar și pentru Sanatoriu.

O moară cu patru pietri, care are apă destulă, că poate umbla ziua și noaptea, iarna și vara, iar în legătură cu ea ușor se poate instala o scărmanătoare de lână sau alt stabiliment. Toate comunele din ținut gravitează în moara aceasta, care e singură în comuna.

O vie de 18 jugăre din cari 14 sunt plantate cu soiuri nobile, e așezată în fața soarelui.

Toate aceste trei obiecte sunt situate una lângă alta în comuna Geoagiu, județul Hunedoara, pe valea Murășului. 3 kilometri distanță dela Băile termale din Geoagiu, 3 kilometri dela gara Romanului și 9 kilometri dela Orăștie. Clima e foarte domoală, fără vânt și praf. Comuna e centru de plasă, unde se împreună patru drumuri din patru părți ale județului.

Reflecianții să se adreseze la Direcțiunea Institutului „Ardeleana“. Orăștie, 16 Septembrie 1919.

(111) 1-2

Direcțiunea.

Caut un ucenic

la franzelăria mea, să fie dintr-o familie bună și să aibă etatea de 14-15 ani. Bucur Hurubelca, franzelar, Rășinar, jud. Sibiu.

2 ucenici

se primesc la învățătură de rotărie. Să aibă etatea până la 14 ani. A se adresa la Vasile Fleschin, rotar în Rășinar.